

TOSAMA

ŠTEV. 4

LETO IX

april

1973

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

Kje, kdaj in pod katerimi pogoji lahko delovni ljudje ustanavljajo TOZD?

Ustavno dopolnilo XXI določa dobesedno:

Temeljna organizacija združene dela je temeljna oblika združenega dela, v kateri delavci na podlagi svojega dela neposredno in enakopravno urejajo medsebojna razmerja pri delu, upravljajo zadeve in sredstva družbene reprodukcije, odločajo o dohodku in o drugih vprašanih svojega družbeno-ekonomskega položaja. Vsak del delovne organizacije (podjetja, zavodi ipd.), ki pomeni delovno enoto, v kateri se uspeh skupnega dela delavcev lahko potrdi kot vrednost na trgu ali delovni organizaciji in je lahko na tej podlagi samostojno izražen, imajo delavci pravico organizirati kot temeljno organizacijo združenega dela.

Delavci temeljne organizacije združenega dela v sestavi organizacije imajo pravico svojo temeljno organizacijo združenega dela izločiti in jo konstituirati kot samostojno organizacijo na način, ki ga določa zakon.

Z organiziranjem temeljne organizacije združenega dela v sestavi delovne organizacije ali z njeno izločitvijo iz sestave delovne organizacije se ne smejo kršiti pravice delovnih ljudi v drugih delih omejenih organizacije niti interesi in pravice, te organizacije kot celote, ki izhajajo iz medsebojne odvisnosti pri delu ali iz skupnega dela z združenimi sredstvi in ne enostransko spreminjati medsebojne obveznosti.

Iz navedenega izhaja, da mora oddelek, enota, obrat ipd., biti tehnično zaključena organizacija in izpolnjevati mora še dva pogoja in sicer, obseg storitev ali proizvodov mora biti tako obsežna, da garantira (jamči) tako materialno moč, da poslovanje poteka brezhibno in da se storitve oziroma proizvodnja lahko samostojno izraža na domačem ali tujem trgu.

Pri tem je treba razdeliti premoženje (osnovnih in obratnih sredstev) in končno je potrebno dokazati, da je izražena želja večine delavcev za ustanovitev TOZD. Ustanovitev TOZD v nekem oddelku, obratu ipd, ne sme biti na račun in v škodo drugih. TOZD mora torej biti, ko je ustanovljena po določenem postopku, sposobna za lastno, samostojno življenje in perspektivni razvoj.

Končno ni pomembno samo to, kakšna organizacijska varianta temeljnih organizacij združenega dela so z ustavo predvidene in dopustne, ampak kakšne organizacijske oblike so primerne glede na tehnološko in poslovno bazo ter glede na organizacijske in upravne možnosti.

Gre za to, katere organizacijske oblike bodo v danih razmerah zagotovile največjo učinkovitost, likvidnost, ustrezno rast in obstoj podjetja, hkrati pa tudi zadovoljstvo in maksimalno angažiranje zaposlenih.

Gre najprej za vprašanje, kdaj naj celotni proizvodni — poslovni proces podjetja organiziramo kot več TOZD in kdaj ne. Več TOZD bomo organizirali, če gre za več proizvodno-poslovnih procesov in če so ti organizirani po načelu »federalne decentralizacije« in je temu primerno zgrajen tudi informacijsko upravni sistem. Kaj pa v primeru, če ne gre za popolno poslovno ali proizvodno samostojnost določenih delov v podjetju, ali če nimamo ustrezne organizacije in upravno-informacijskega sistema, ki bi omogočila uspešno upravljanje temeljnih organizacij združenega dela.

Zdi se, da moramo v teh primerih upoštevati troje:

1. voljo prizadetih ljudi, pri čemer bo treba upoštevati tudi druge objektivne okoliščine — lokacije, velikost, pomembnost takih delov podjetja;
2. če se bodo ljudje odločili za TOZD, moramo ustrezno izpelja-

V pričujoči številki Tosome objavljamo dva prispevka v zvezi z ustavnimi amandmaji XXI, XXII, XXIII. „Kje kdaj, in pod katerimi pogoji lahko delovni ljudje ustanavljajo TOZD“ in „Cilji ustanavljanja TOZD“ sta članka, ki naj pomenita uvod v širšo razpravo pred odločitvijo o naši bodoči samoupravni organizaciji.

ti in spremeniti organizacijsko strukturo in upravno informacijski sistem; odločitev za temeljne organizacije nikakor ne sme biti zgolj formalno politična, ampak mora obseči in potegniti za seboj vse organizacijsko upravne posledice; ljudje, ki o tem odločajo, se morajo pri tem zavdati, v kaj gredo in kakšno odgovornost prevzamejo nase;

3. upoštevati je treba tudi ali je tako ustanovitev v interesu celotne in drugih delov podjetja, ki izhaja iz medsebojne odvisnosti pri delu ali iz skupnega dela z družbenimi sredstvi.

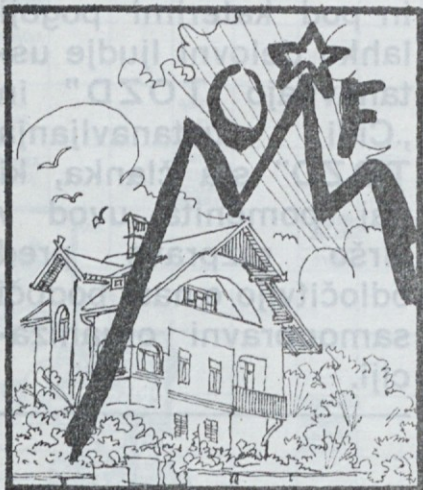
Glede na navedeno ne kaže, kar enostavno trditi, da ta ali oni obrat izpolnjuje vse pogoje, da postane TOZD. K zadevi je treba pristopiti zelo strokovno in strpno, ker so posledice v nasprotnem primeru lahko usodne.

Strokovne analize in čas bosta vsekakor o predmetni zadevi lahko dala zelo verodostojne rešitve, ki bodo koristne za vse zaposlene.

M. P.

Praznovanja

27. aprila 1973 bo minilo 32 let od dneva, ko je bila ustanovljena Osvobodilna fronta, ki se je ob ustanovitvi imenovala Protiimperalistična fronta. Ustanovnega sestanka, ki je bil pri Josipu Vidmarju v Ljubljani so se udeležili zastopniki napredno usmerjenih tedanjih političnih strank. Pobudnik za omenjeni sklic je bila komunistična partija in sicer z namenom, da se združijo vse sile v enotno organizacijo, ki bo vodila boj proti fašističnim okupatorjem. V skladu s sprejetimi načeli je OF odlonila, da se prizna razkosanje Slovenije in Jugoslavije in potrdila potrebnost oborožene vstaje za tiranega naroda.

Pravilnost tedanje ocene položaja in sprejetega programa so pokazali kasnejši dogodki o času osvobodilnega boja.

Program OF o socialni osvoboditvi človeka in demokratičnosti življenja pa se uresničuje še današnji, saj so to načela, ki pomenijo temelje naše samoupravne družbe.

Drugi praznik, ki ga bomo slavili, pa je mednarodni delavski praznik — 1. maj. Prvi maj je praznik spomina na vse tiste žrtve, ki so bile potrebne za osvoboditev človeka-delavca in je praznik solidarnosti z vsemi tistimi, ki se še morajo boriti za svoje osnovne človeške pravice. Za nas pa mora biti 1. maj tudi praznik, ko se pregledajo pretekli delovni uspehi in ko se postavljajo novi višji cilji proizvodnega dela in družbeno samoupravnih odnosov.

F. V.

Cilji ustanavljanja TOZD

REVOLUCIJA TEČE DALJE ALI DOLOČANJE NOVIH BORBENIH POLOŽAJEV DELAVCEM

Uveljavljanje 21., 22. in 23. ustavnega dopolnila pomeni iskanje in določanje novih borbenih položajev delavcev s katerim bodo lahko obvladali oziroma odločali o celotnem dohodku delovne organizacije. To pomeni tudi določanje novih ustreznih oblik samoupravne organizacije — temeljne organizacije združenega dela, enakopravno porazdelitev moči, organizirane delovne skupine, delavsko kontrolo, sistem informiranja, odgovornosti in planiranja, novo drugačno delovno organizacijo, sistem ugotavljanja in delitve dohodka. Vse to so borbeni položaji delavcev na katerih jih moramo, oziroma smo jih po ustavi dolžni zagotoviti dominanten položaj.

Za to imamo tudi pogoje; v kolikor jih nimamo, smo jih dolžni ustvariti. Pravico, da se organizira kot temeljna organizacija združenega dela (TOZD) ima vsak del delovne organizacije, ki pomeni tehnološko zaokroženo celoto in katere dohodek je lahko samostojno izražen kot vrednost na trgu ali v delovni organizaciji med organizacijskimi enotami. Ali mi imamo take enote? Proizvodna filtrov je popolnoma zaključena enota v tehnološkem smislu, uspeh njenega dela se že sedaj potrjuje kot vrednost na trgu, drugi tak oddelek je mogoče mikalnica, tretji tkalnica in pripravljalnica skupaj, četrti na mogoče konfekcija. Pravica delavcev, da organizirajo (TOZD) temeljno organizacijo združenega dela je tudi dolžnost. Delavci so dolžni ugotoviti ali imajo pogoje, da formirajo temeljno organizacijo združenega dela in če ugotovijo, da imajo te pogoje, so dolžni TOZD ustanoviti. Temu se v skladu z ustavo ni mogoče odpovedati. To pomeni, da smo dolžni s strokovno analizo ugotoviti ali ima katere od naših organizacijskih enot pogoje, da postane temeljna organizacija združenega dela.

Uveljavljanje ustavnih dopolnil ne pomeni samo ustanavljanje TOZD kot nove oblike združenega dela. Ugotovili smo že, da to pomeni tudi novo organiziranje samoupravljanja tako, da bo delavec v takem položaju, da bo resnično lahko neposredno odločal o celotnem dohodku. Tega samo z ustanavljanjem TOZD ne bomo dosegli, če bomo imeli več temeljnih organizacij združenega dela ali ne moremo organizirati primerne delovne skupine, v katerih bo delavec res lahko izrazil svoje mnenje, izdelati moramo informativni sistem organizacijsko, institucionalno; kdo

bo zadolžen za dajanje posameznih informacij, katere informacije bodo kot obvezne in komu jih je dolžan dati. Izdelati moramo sistem delavske kontrole. Pri tem moramo določiti kontrolni organ in določiti kaj in kako bo ta organ kontroliral. Izdelati moramo tako organizacijo dela, v kateri bo podrejenost in nadrejenost odpravljena; po ustavi imamo vsi enake pravice. Enainvajseto ustavno dopolnilo pravi med drugim tudi, da delavci odločajo:

1. enakopravno
2. medsebojno odvisno
3. solidarno.

To ne trpi nobene hierarhije oziroma nadrejenosti in podrejenosti. Prenehati moramo z ločevanjem upravljanje in vodenje. Upravljanje je:

1. priprava gradiva
2. izmenjava mnenj — poenotenje stališč
3. odločitev
4. izvrševanje
5. kontrola
6. informiranje, ki pa se skozi vse faze upravljanja prepleta.

Vodenje je samo strokovno delo in zato ni potrebno, da je že kar nadrejeno, je lahko enak med enakimi, vsak opravlja svoje dela za katero je plačan. Vse te in še druge splete proizvodnih odnosov je treba razrešiti, če mislimo resno uveljaviti ustavno dopolnila. Če tega ne mislimo, je dovolj da rečemo, vsi smo ena TOZD in delavcem odkrito priznamo, da nismo za enakopravnost.

Dovolite mi, da vam napišem kaj prinaša novega druga faza ustavnih sprememb. Osnovna koncepcija je taka, da 21., 22. in 23. dopolnilo še dopolnjuje in konkretizira.

Osnova je, da mora biti čim manj posrednikov med tistim, ki dohodek ustvarja in tistim, ki ga troši. Tako bo jasnejša kategorija dohodka delovne organizacije. Boli jasno bo definirana družbena lastnina. Tisti, ki danes govorijo o premoženju podjetja, ne pojmujejo družbene lastnine. Delovna organizacija nima nobenega premoženja, ampak ima samo pravico da upravlja z družbenim premoženjem v smislu dobrega gospodarja. Vsi pojavi birokratsko tehnokratskega značaja pojmujejo družbeno lastnino kot grupno lastnino. Jasnejše bo opredeljeno minulo delo za katerega pravijo, da je sestavni del družbene lastnine. Istočasno z minulim delom bo definirano tudi živo delo. V drugi fazi ustavnih dopolnil bodo bolj kategorično določeni odnosi med proizvodnimi in trgovskimi delovnimi organizacijami. Te bi urejali s sporazumi in zakoni. Maloprodajna trgovina bo

morala sodelovati s potrošniki, trajno bodo morali sodelovati gro-sisti in zunanja trgovina na eni strani in proizvodnja na drugi strani proizvodnja na drugi strani s skupnimi cilji in rizikom. Banke in podružnice bodo lahko nastajale samo od spodaj navzgor, družbeno politične skupnosti (občina, republika) ne bodo mogle biti ustanovitelj ali pokrovitelj poslovne banke. Pri odločanju v zavarovanju mora imeti dominantno vlogo tisti, ki ima vložena sredstva. Novi odnosi so predvideni tudi na področju planiranja, jasneje bo opredeljena planska funkcija. Do sedaj smo plan preveč jemali kot fakultativen, nikogar obvezujoč dokument, sedaj bodo cilji bolj trdno določeni. Plani bodo nastajali od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol, tako da bodo sinteza interesov in ciljev baze in bodo tudi bolj optimalni.

Odgovornost

Poleg pravic se v drugi fazi ureja tudi odgovornost, ne le kolektivna temveč osebna za opravljanje samoupravljaljskih funkcij; ne le moralna temveč tudi materialna in to predvsem takrat, ko delavski

svet zavestno sprejema odločitve izven njegove pristojnosti. Materialna odgovornost članov kolektivnih izvršilnih organov, delegatov in individualnih izvršilnih organov bo za premajhno oziroma preslabo informiranost ali zavestno prikrivanje dejstev.

Za reševanje samoupravnih sporov se predvidevajo samoupravna sodišča, v katerih se ne bo presojalo samo črke zakona, ne bodo vodniki samo pravniki temveč tudi sociologi, politologi, ekonomisti in družbeni delavci, ki bodo bolj presojali vsebino odnosov. Predvideno je ustanavljanje branilstev samoupravljanja pri občinskih in republiških skupščinah. Daje se kompetenca, da občinska skupščina direktno razpusti samoupravni organ ali direktorja. Ponovno se predlaga pariteta pri izbiri direktorjev.

Se bi lahko navajal kaj vse predvideva druga faza ustavnih dopolnil. Seveda je treba vse to jemati kot usnutek predloga, ki bo letos maja prišel v razpravo, kjer ga bomo pregledali bolj podrobno, dopolnili in potrdili.

T. D.

Ob prazniku dela

1. maju

čestita Tosama

vsem svojim

bralcem in jim

želi tudi v bodoče

dosti delovnih

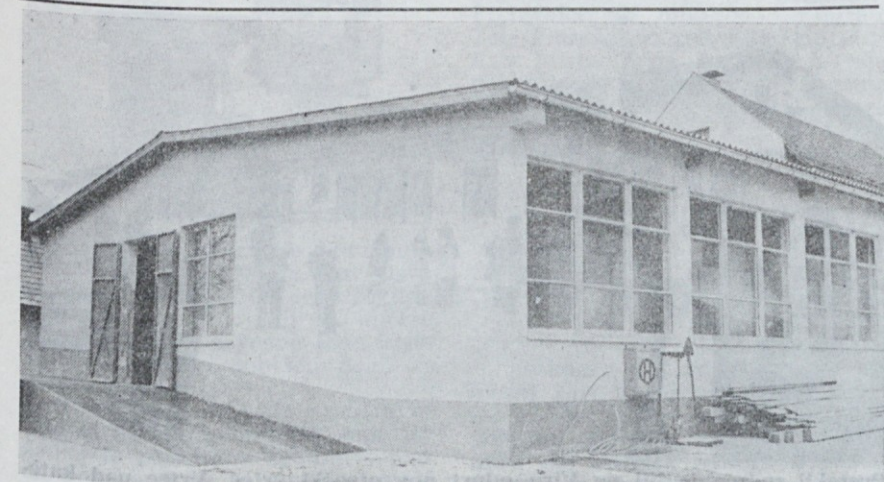
uspehov

Praznovanje dneva žena v Tosami

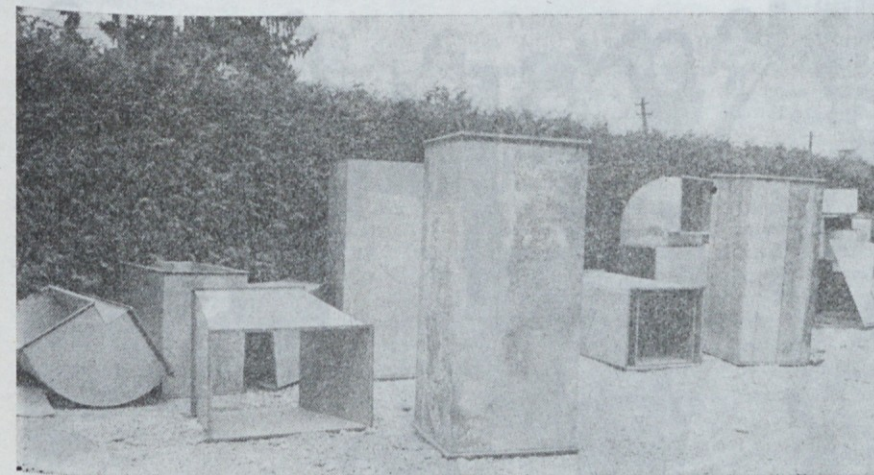
Letošnje praznovanje dneva žena je bilo v našem kolektivu bistveno drugačno od praznovanj v prejšnjih letih. Namesto tradicionalne zabave smo dobile kupone vrednosti 70 din. Ti kuponi pa niso pomenili edino pozornost. V nekaterih oddelkih so moški izkazali ženam še posebno pozornost s tem, da so jim pisali, osebno čestitali, jim podarili šopek ali samo nageljček, sladkarije itd. Med delovnim časom so bili bolj kavalirski, so jim dali čutiti, da se zavdajo, da imajo ta dan žene svoj praznik. Bile so tudi izjeme — odvisno od posameznikov, kjer se moški niso hoteli spomniti »dneva žena.« Bilo smo vesele in razočarane, pa ne nad darili, pač pa nad pozornostjo.

Minilo je in spomni tak ali drugačen je v vsaki ostal. Darilo podjetja je bilo skromno, vendar zaradi velikega števila žena v našem kolektivu zelo dobrodošlo. Zelo različno smo pripravile ta denar: za nogavice, rute, copate, blago za obleke, posodo, steklenino in kozmetiko. Kakorkoli smo si kupile nam bo v veselje, saj znamo denar ali kupone dobro vložiti, posebno v sedanjem času, ko nam ga za osebne stvari vedno zmanjka.

D. M.

V eni prejšnjih številčk Tosame, smo pisali o gradnji prizidka pri oddelku za cigarentne filtre. — Sedaj je prizidek že zgrajen, na dvorišču pa še čakajo pločevinaste oglate cevi — deli klimatske naprave — na svojo vgraditev v omenjeni oddelek.

Jubilejno leto — leto varčevanja!

Leto praznovanja 50 letnice obstoja našega podjetja, moramo proslaviti tudi z raznimi akcijami, ki naj bi bile v korist poboljšanja ekonomskega položaja podjetja, reda, discipline in čistoče. Čas, ki tako neizprosno hiti in teče naprej, nam nalaga nove dolžnosti, ki so vedno bolj in bolj potrebne za uredničenje ciljev izvrševanja gospodarskega načrta v letošnjem letu. Ena teh dolžnosti in ciljev je tudi **varčevanje!**

Napačno bi bilo misliti, da je to samo akcija, ki bi bila iz kakršnih koli vzrokov postavljena pred nas, pa čeprav sem v uvodu poudaril in omenil, da je to leto praznovanja — jubilejno leto. Se posebej bi poudaril, da to tudi ni akcija zaradi političnega vzdušja v našem gospodarstvu, temveč je **varčevanje** postalo bolj in bolj potreba za uspešno poslovanje podjetja, za zmanjšanje stroškov.

O **varčevanju** smo razpravljali na vseh zborih organizacijskih enot, ko smo sprejemali gospodarski načrt za leto 1973, sklep o **varčevanju** je na svojem poslednjem sestanku sprejela tudi OOKK. Cilj akcije **varčevanja** je, da od planiranih materialnih stroškov približno 15 milijard starih dinarjev, prihranimo v korist stabilizacijskih ukrepov podjetja vsaj 2% ali 300 milijonov starih dinarjev. Pobuda OOKK o **varčevanju** je vse pohvale vredna in je zaradi tega ter splošne gospodarske situacije potrebno, da temu sklepu sledimo vsi člani naše delovne skupnosti. Dolžnost strokovnih služb pa je, da redno spremljajo gibanje stroškov na vseh strokovnih mestih ter o vseh uspehih ali neuspehih informirajo člane naše delovne skupnosti.

O splošnem varčevanju smo že govorili. Potrebno je, da ponovno opozorimo, da je to naloga vsakega delavca v transportu, in skladišču, za tkalskim strojem, v pripravljalnici, belilnici, mikalnici vate, konfekcije, v oddelku filtrov in drugih režijskih službah, da je to naloga vsakega tehnika, administrativnega delavca, vsakega inženirja, ekonomista, to je naloga nas vseh.

Kje varčevati, se bo morda kdo spraševal? Tudi pri žičniku, pri odpadnem papirju, bombažni in stanični preji, vseh vrstah vlaknin, kemikalijah, filtrih, embalaži, reprezentanci, reklamih, porabi potrošnega materiala itd.

Pri vsakem najmanjšem predmetu moramo imeti pred seboj občutek, da je to material, ki smo zanj dali toliko in toliko denarja. Torej lahko varčujemo ob skrbnem delu, ob pazljivem delu za stroji. Tudi z nabavo kvalitetnih surovin, kar v poslednjem času sploh nima-

mo več sreče, se da marsikaj prihraniti. Na žalost, moramo največkrat vzeti tisto kar nam dajo naši dobavitelji — so pač oni sedaj pri vrhu.

Ali povzroča stroške tudi nepazljivost? Da, še kako! Tudi tega se zavedajmo! Majhna nepazljivost v administraciji, v proizvodnji za strojem, pri raznih popravilih v delavnicah itd., pa so že dodatni stroški. Toda to nas lahko zelo veliko stane, s tem povzročimo ne planirane odpadke! Se pač zgodi, se opravičujemo, Drugi se spet opravičujejo, da je tempo dela neprimeren, da so materiali slabi, kakor tudi delovni pogoji. Priznati moramo, da imajo včasih prav, seveda vedno ne! Tudi od naših strokovnjakov pričakujemo, da bodo povedali svoje mnenje kdaj delati hitreje in z več izmeta, ali delati počasneje in bolj kvalitetno. Da,

tudi takšne odgovore pričakujemo. Naj ne bodo odveč takšna razmišljanja. Čim večkrat bomo tako razglabljali, bolj nam bo jasno, koliko lahko izgubimo in koliko lahko pridobimo.

Ob varčevanju moramo opozoriti tudi na zastoje. Le-ti nam jemljejo dragoceni čas, s časom tudi naš dohodek. Samo spomnimo se pregovora: »Ura zamujena, ne vrne se nobena!«

Kaj pomeni varčevanje, ni potrebno posebej govoriti. Za naših prihranjenih 300 milijonov starih dinarjev, je lahko 15 novih stanovanj.

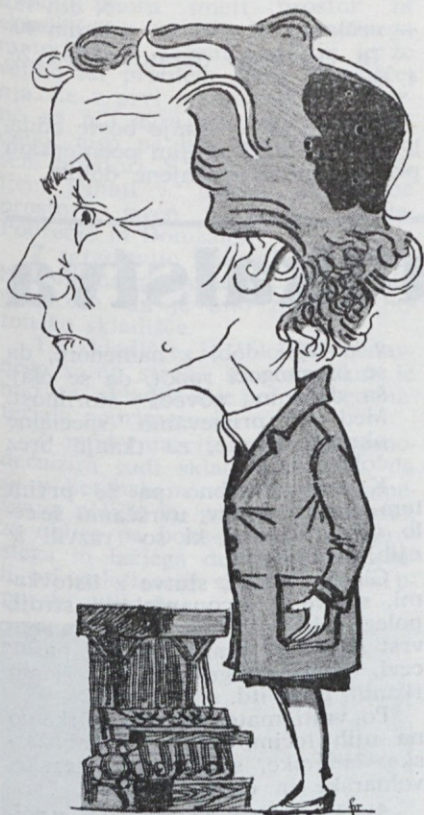
Znesek 300 milijonov starih dinarjev predstavlja 150% naših bruto osebnih dohodkov. Obveznosti so iz dneva v dan vedno večje, cene osnovnim surovinam tudi, zato je akcija **varčevanja** toliko bolj nujno potrebna. SLAVKO BAJEC, oec.

Pretekli mesec je bil na Viru odprt nov otroški vrtec. Vrtec nad katerim ima patronat naša delovna organizacija, pomeni novo toda potrebno pridobitev, ki bo vsaj nekoliko omilila težave zaposlenih staršev, ki jih imajo v zvezi z varstvom svojih malih otrok.

Naš razgovor

Pomembno obletnico praznujemo 27. aprila — ustanovitev Osvoobodilne fronte. Boja proti okupatorju se niso udeležili le moške, temveč so tudi zavedne žene in dekleta prispevale dobršen delež za uresničitev velikih idej.

Prav je, da se tudi v našem internem glasilu spomnimo tega dogodka in počastimo spomin s tem, da povabimo na razgovor tovarišico, ki je aktivno sodelovala v NOB že kot 15 letno dekle.

Tovarišico **MESTEK FRANCKO** — partizanko **NADO** — želim predstaviti našim bralcem, delavko v trakotkalnici.

Doma je bila iz Grmač pri Moravčah. Izhaja iz napredne delavske trinajst-članske družine. Oče, Franc Vidic, je že od prvih začetkov popravljal in dostavljal partizanom orožje. Delo ni ostalo prikrto hčerki Francki in na očetovo pobudo je še sama začela pomagati »našim«. Rojstna hiša je bila za Nemce na važnem prehodu in na teren pod stalnim nadzorstvom. Tovarišica Francka je raznašala literaturo, pošto, orožje, prala in krpalala obleke, zbirala hrano in sanitetni material ter obveščala partizane in aktiviste o sovražnikovih patruljah in zasedah na prelazu Moravče — Kresnice.

Leta 1942 je bila pri njih doma postavljena »javka«. Vnema za

NOB in zavednost Vidičevih seveda ni ostala skrita domačim izdajalcem. Posledica izdajstva je bila aretacija Franckinega očeta, ki je kmalu okusil grozote koncentracijskega taborišča. Družina je bila še bolj izpostavljena in nadzorovana. Toda Francka ni klonila; delala je še z večjo vnemo. Ni je bilo noči, ne ure, ko bi ne bila pripravljena prenesti sporočila ali opozoriti tovariše v sosesčini na bližajočo se nevarnost. Zaradi izredne požrtvovalnosti je bila istega leta sprejeta v SKOJ in v kratkem postala tudi sekretarka SKOJ-a na odredenem terenu.

Sovražnik je leta 1944 požgal Grmače in okoliške vasi. Kako žalosten in boleč je bil pogled na prestrašene, nemočne družine, jokajoče otroke in na pol zgorelo živino ter požgane domove.

Tudi njeni rojstni hiši ni bilo prizanešeno. Ostalo je pogorišče. Prebivalce so množično zapirali. Tov. Francko so z drugimi odpeljali v Litijo. Toda sreča ji je bila naklonjena. Izkoristila je trenutno nepazljivost straže, skočila z voza

in pobegnila. Uspela je. Povezala se je s terenskimi aktivisti in nadaljevala delo proti okupatorju, vse do osvoboditve.

Opisala je nekaj doživljajev. Lepih je bilo zelo malo, a bili so. Večkrat premišljuje, kako je vse zmogla. Včasih opisuje dogodke iz NOB svojim otrokom; kar verjeti ne morejo v resničnost njenega pripovedovanja. Sama pa ve, da se s tako izbranimi besedami ne da opisati trpljenja, ki ga je okusil naš narod v borbi za svoje pravice in obstoj.

Ce ima čas, posluša oddajo ob nedeljah dopoldne »Še pomnite, tovariši«. Molči. Spomini so preveč boleči, da bi kar koli pripomnila. Kako ji je pri srcu, razume lahko samo tisti, ki je prehodil podobno pot.

Tovarišica Francka se je, čeprav zelo mlada, zavedala pomembnosti svojega dela. Zavestno se je borila proti zatiralcem svojega naroda in slovenske besede; zavedala se je, da se bori proti strahotnemu okupatorjevemu nasilju.

Njene želje? Predvsem zdravje in vrne naj se tovarišstvo v taki meri kot ga je bila deležna v vrstah borcev »partizanka NADA.«

Jelka

Letovanje na Veliki planini v zimski sezoni 1972-73

Vsakogar po svoje vabijo neizmerni čari naših planin. Nekateri — teh je več — zahajajo tja ob poletnih mesecih, da preživljajo v miru del svojega letnega dopusta, si obenem sprostijo živce in se vsaj za kratek čas otresejo vsakdanjih skrbi. Predvsem mladi pa raje v zamskem času naprtajo »dilce« na rame in tako združijo prosti čas z izletom in smučanjem obenem.

Tudi v letošnji zimski sezoni sta bili naši dve hišici na Veliki planini skoraj vedno ob koncu tedna zasedeni. Dokler ni bilo snega seveda malo manj. Vse kapacitete pa so bile izkoriščene v času zimskih šolskih počitnic. Tedaj se v glavnem zvrstijo člani kolektiva, ki imajo šoloobvezne otroke. Nekateri od teh so že dobri smučarji, drugi pa se teh veščin učijo. Popolna zasedba oziramo letovanje je odvisno tudi od vremena, kajti včasih je veliko prijavljenih, ko pa je slabo vreme, ne gre nihče.

V tej, skoraj pretekli zimski sezoni je obiskalo naše koče na Ve-

liki planini 56 članov kolektiva in njihovih svojcev. Skupno je bilo 141 nočnin, kar je približno toliko kot lansko leto. Podatki pa so vezeti od meseca novembra do vključno marca.

Ker je na Veliki planini sezona stalna, bi ob tej priliki rada opozorila nekatere člane ki se prav nič ne zavedajo, da so koče last nas vseh in da jih je zato treba čuvati ter skrbeti za red znotraj kakor tudi v bližnji okolici. Torej sleherni obiskovalec naj s tem prikaže del samega sebe.

I. O.

LETOVANJE

Tudi letos bomo letovali v IZO-LI in NOVEMGRADU — Pineti. V zvezi s tem smo dobili od Počit. skup. pri ObSS Domžale in Počit. doma Predilnice Litija naslednje obvestilo glede penzionov.

IZOLA:

Vse člane Počitniške skupnosti Domžale obveščamo, da s 1. majem 1973 odpremo letno sezono v Počitniškem naselju v Izoli. V zvezi s tem dajemo tudi obvestilo o cenah storitev v naselju.

Za usluge je določil upravni odbor Počitniške skupnosti na seji sledeče cene:

NOČNINA:

- za člana N din 7,50 dnevno
- za prehodne goste N din 10,50 dnevno
- za inozemske goste N din 14,00 dnevno
- otroci do 10 let N din 4,50 dnevno

V cenah nočnine je že zaračunana turistična taksa.

Cena PREHRANE je sledeča in to po želji:

1. V gostinskem obratu samega kopališča in v obratu »PRI RIBICU« je po dnevnih cenah
2. V restavraciji »TURIST« pri avtobusni postaji je naslednja:

	Odrasli	otroci do 10 let
Zajterk	6,00	4,20
Kosilo	22,50	15,75
Večerja	20,50	14,35
Skupaj:	49,00	34,30

V restavraciji »MARINA«

Zajterk	7,50	5,25
Kosilo	25,50	17,85
Večerja	22,00	15,40
Skupaj:	55,00	38,50

PREDLAGAMO, da koristniki, kateri bodo imeli s seboj otroke, jedo po naročilu, oziroma ne naročajo polovične obroke. Prehrabeni bloki v gostinskem obratu »TURIST« in »MARINA« se dvignejo pri Počitniški skupnosti Domžale, ali pri upravniku v Izoli.

NOVIGRAD — Pineta:

1. Cena penziona: pred — po sezona
- člani (svojci) poč. skup. PL 40.-
- nečlani — tuji 55.-
- inozemci 72.-
- člani (svojci) poč. skup. PL 49.-
- nečlani — tuji 55.-
- inozemci 88.-
2. Ostale storitve:
- perilo (ruha) 2.30; prevleka 0.70 kapna 3.60) N din 6.-

- komunalne dajatve za otroke do 3 leta N din 3.-
- nočnina (za čas obratovanja poč. doma)
- a) člani poč. skupnosti (svojci) na osebo dnevno N din 6.-
- b) nečlani na osebo dnevno N din 12.-

c) šotornina odpade.

3. Uporaba hišic za 1. maj in druge dneve izven obratovanja:

— člani poč. skupnosti PL (odrasli in otroci) od hišice dnevno N din 15.-

— nečlani N din 40.-

Ta čas bodo obratovali od 26. 4. do 2. 5. 1973.

Prijave za letovanje boste oddali do 30. 4. 1973 svojim poenterkam pri katerih neizpolnjene dobite.

Zgodovina tkalstva

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Mehanične statve so se razvijale in prilagojevale raznim vrstam blaga, vendar so nastali nekateri glavni tipi statiev. Vsaka taka vrsta ima cel niz izboljšav in nadaljnjih dopolnitev glede na jakost, širino, vrsto preje, namena blaga, kakor tudi iz drugih vzrokov. Mehanične statve tudi lahko, v kolikor ne predstavljajo kakih posebnosti, delimo v tri skupine:

1. Angleške bombažne statve, ki jih je leta 786 izumil in dal patentirati Anglež E. Cartwright. Statve imajo dve gredi vzporedno z bilom, od katerih je zgornja glavna gred za pogon bila, spodnja pa lučajna gred. Ta teče s še enkrat manjšo hitrostjo kot zgornja. Lučajna gred nosi dva enonosaca ekscentra, ki sta s svojima nosovoma obrnjena za 180° vsaksebi. Ekscentra lučata izmenoma z leve in desne strani. Zato je ta tip statiev primeren za gladke statve ali pa za statve z enostransko tonično menjavo. Isti tip statiev z obojestransko menjavo ima na spodnji lučajni gredi dav dvo-nosata ekscentra, ki lahko poljubno lučata z leve ali z desne po več čolničkov zaporedoma.
2. Angleške volnarske statve oziroma tip statiev trdke »Hutchinson Hollingworth« v Dobcrossu iz Anglije. Ta vrsta statiev ima dve gredi, ki tečeta enako hitro. Spodnja lučajna gred ima na vsaki strani po enonosat ekscenter, oba ekscentra pa sta obrnjena v isto smer in lahko lučata po več votkov z iste strani. To je primerno za obojestransko čolnično menjavo.
3. Evropske kontinentalne statve za volno imajo samo eno gred — glavno, ki žene bilo in luča z enim enonosatim ekscentrom istočasno z obeh strani. Primerne so za široke težne tkalne iz volne, obenem pa za obojestransko čolnično menjavo.
4. Posebni tipi statiev so se razvili

v novejši dobi z namenom, da se onemogoči ropot, da se olajša delo in poveča storilnost. Med nje prištevamo specialne okrogle statve, za tkanje brez čolničkov itd.

K tem, posebno pa še prvim tem vrstam statiev, uvrščamo še celo vrsto strojev, ki so razvili iz njih, naprimer:

Gladke statve, statve z listovkami, statve z jacquardskimi stroji, poleg teh razlikujemo še mnogo vrst statiev za tkanje trakov, pasov, pobištvenega blaga, žičnih tkanin, pliša itd.

Po vrsti materiala, ki ga tkemo na njih ločimo statve: bombažarske, lanarske, svilarske, jutarske, volnarske in druge statve.

Široke statve delimo tudi v volnarske statve za preproge za polst itd. Oznaka statiev je glede na konstrukcijo, uporabo, jakost tako različna, da si ne moremo ustvariti neke enotnosti. Po nekih jih imenujejo po deželah od koder so prišle, drugod po izumiteljih, po tvrdkah, ki jih izdelujejo. Statve označujejo tudi po posebnih ureditvah, ki jih imajo, npr. za tvorbo zeva:

Ekscentrove statve, listovke, Jacquarde, ali pa po ureditvah za udarvec — statve s spodnjim, z zgornjim, s peresnim ali z drugačnim udarcem. Lahko pa jih označujemo po bilu, po čolničkovim menjavi in podobno.

Posebno grupo statiev tvorijo v današnji veliki in moderni proizvodnji avtomatske statve.

V parih stavkih smo dobili sliko kako se je v zgodovini človeštva razvijalo tkalstvo. Kakor vsako noviteto, je tudi pri statvah bilo težko ljudi prepričati, da čim bolj je avtomatizirana proizvodnja, tem cenejša in kvalitetnejša je blago in čedalje manj fizičnega dela na strojih. Zato strmimo za tem, da tudi naše podjetje čim bolj avtomatiziramo, da bomo visoko produktivni in konkurenčni in s tem bomo imeli tudi boljše plače.

KONEC

C. Z.

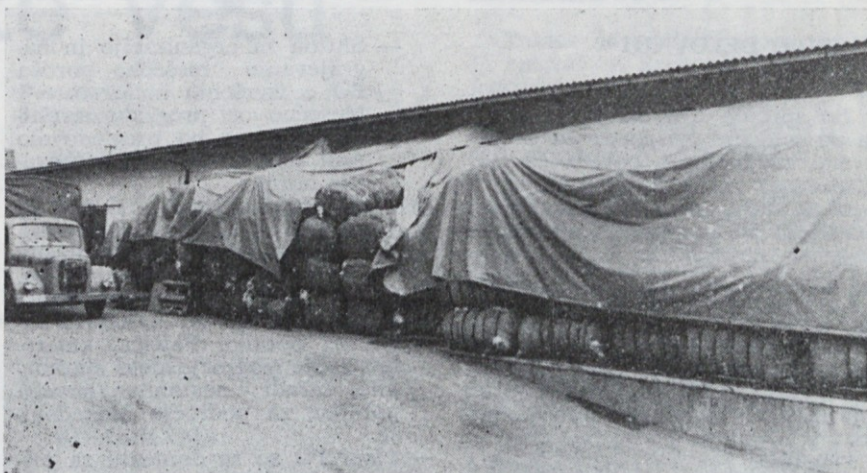
Naše skladišče

Vsaka proizvodna delovna organizacija mora imeti prostor za skladiščenje surovin in pomožnega materiala. V našem podjetju je že veliko let problem glede skladiščenja. Že v prvi rekonstrukciji tovarne so bili zgrajeni proizvodni oddelki, niso pa bili zgrajeni skladiščni prostori. S tem smo bili prisiljeni jemati v našem skladiščnem prostoru izven podjetja (Študa, Podrečje in Domžale).

Z zgraditvijo mikalnice je nastala tolikšna potreba po skladiščnih prostorih, da je bilo zgrajeno betonsko skladišče.

To skladišče je bilo do nedavnega samo streha in stene, kar je bilo za skladiščenje pomožnega materiala neprimerno.

Z modernizacijo podjetja se modernizira tudi skladišče s tem, da se v betonskem skladišču nameščajo police za pomožni material, za obliže pa boks-palete. Dosti prostega in lažjega dela smo pridobili pri paletizaciji skladiščenja in uporabi viličarja.

Kljub sorazmerno velikim skladiščnim površinam, pa skladiščnega prostora vedno primanjkuje. Vzrok za tako stanje so prav gotovo voluminazne surovine in izdelki, večasih pa tudi velike zaloge določenih surovin.

Doseganje proizvodnjega plana v mesecu marcu

Oddelek	Enota mere	%
1. Trakotkalnica	000 vot	100
2. Tkalnice šir tkanin	000 vot	90
3. Belilnica — vlaknine	kg	104
4. Mikalnica	din	100
Vložki	pkt	98
5. Konfekcija	din	92
6. Cigaretni filtri	000 kom	103
Cigaretni filtri	din	101
Skupaj	din	98

F. K.

Viličarji so nam v veliko pomoč pri današnji veliki potrošnji materiala, ker si z njimi olajšamo delo. Prestavljajo, prepeljejo in dvigajo nam težke bale bombaža, acetata, zaboje preje in drugega materiala.

Z delnim urejevanjem betonskega skladišča še ne bo rešeno vprašanje skladiščnih prostorov in skladiščenja. Še vedno imamo skladiščen material v Študi, Podrečju in Domžalah, poleg tega imamo na dvorišču postavljen skladiščni šotor in še kljub temu skladiščimo vlaknine na odprtem dvorišču. Poseben problem je skladiščenje beljenih tkanin in pomožnega materiala, ki je občutljivo za temperaturne spremembe. V bodoče bo treba misliti še na urejevanje in izgradnjo novih skladiščnih prostorov, da ne bomo imeli poškodovanega materiala.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta se zahvaljujem za izraze sožalja in vence vsem sodelavkam ter sodelavcem. Iskrena hvala tudi sindikalni podružnici za denarno pomoč in za spremljanje na njegovi zadnji poti.

Viktor Lončar

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in sodelavkam iz tkalnice ovojev, se ob prezgodnji smrti mojega očeta iskreno

zahvaljujem za pomoč ter izraze sožalja.

Najlepša hvala tudi sindikalni podružnici za finančno pomoč.

Kovič Janez

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega brata PRAŠNIKARJA Franca, se vsem svojim sodelavcem in sodelavkam iskreno zahvaljujem za izraze sožalja, cvetje ter sindikalni podružnici za finančna sredstva. Vsem iskrena hvala!

Tone, Jože in Mici Prašnikar

Regali so za naša skladišča precejšnja pridobitev, saj se tako uspešneje izkorišča tretja dimenzija skladišča, to je višina.

Poročilo samoupravnih organov

ZBORI DELOVNIH LJUDI

So sprejeli dva sklepa in sicer, da se letosnji prispevek za zdravstveno zavarovanje poveča za 0,07 %, dodatek za nočno delo pa se poveča na 40 %, dokler samoupravni sporazum ne dopušča izplačevati 50 %.

C. T.

POSLOVNI ODBOR

POSLOVNI ODBOR je imel štiri seje in sicer tri redne in eno izredno.

1. III. 1973

- Potrdili in sprejeli predlog plana s pripombami:
 - osnutek plana mora biti izdelan na podlagi odgovornih vodij in služb;
 - glede nadur mora služba za organizacijo in nagrajevanje s splošnim sektorjem urediti splošne akte, v katerih mora biti razvidno, kdo izdela predlog za podaljšani delovni čas, v kakšnem času se te lahko izvrše, kdo izda odločbo in kdo je odgovoren za opravitve določenih nadur;
 - nadure se sprejemajo istočasno z mesečnim planom, ne predvidene nadure pa odobri vodja, jih podpiše in odgovarjajo za opravljeno delo;
 - nadure se vodijo imensko, dnevno in z obrazložitvijo.
- Po diskusiji o stimulaturnem nagrajevanju so člani sprejeli še sklep, da se naj profili delovnih mest vskladijo tako, da bodo enotno določeni v samoupravnem sporazumu in v sistematizaciji delovnih mest, za izvršitev tega pa sta odgovorna tov. direktor in tov. Dolenc Tone.
- Sprejeli predlog za spremembo norme v oddelku konfekcije s 3-mesečno poizkušnjo.

Istočasno so člani PO še sprejeli sklep, da se na eni od naslednjih sej pripravi poročilo o normah in se te pregledajo.

14. III. 1973 — izredna seja

- Odobrili službena potovanja.
- Sprejeli sklep, da gradivo za zasedanje samoupravnih organov zbirajo in pripravljajo strokovne službe. Te pripravijo material in predloge, ter predložijo vodju splošno-kadrovske službe ta pa skrbi za dokončno oblikovanje.

22. III. 1973

- Pregledal izvršitev plana proizvodnje in prodaje za mesec februar.
- Pregledal izvršene nadure v mesecu februarju in pri tem zavzel sledeče:

— Služba za organizacijo in nagrajevanje mesečno poroča PO o izvršenih nadurah.

— Mesečno ob pregledu izvršitve plana se bo pregledovalo tudi doseganje oz. nedoseganje norm.

Pristojna služba — služba za pripravo dela, pripravlja predloge, povečanja oziroma zmanjšanje posameznih norm.

- Sprejel novo lestvico obračuna za OD, in velja od 1. 3. 1973 dalje, za potnika Pejčiča, katerega se je področje dela spremenilo, zaradi nastanitve novega potnika, za področje Makedonije.

— Člani PO so se domenili za termine zasedanj in sicer:

— v I. polovici meseca od 12. do 15., ko se bo obravnavalo o izvršitvi plana proizvodnje in prodaje;

— poročilo o izvršenih nadurah o doseganju oz. nedoseganju norm in

— v II. polovici meseca, ko se bo sprejemal operativni plan, nadure in od časa do časa analiza OD.

— V zvezi z nabavo acetata za filtre je bilo odobreno službeno potovanje.

29. III. 1973

- Sprejeli operativni plan za mesec april
- Potrdili planirane nadure za mesec april
- Pregledali poročilo o službenem potovanju
- Potrdili predlog za spremembo norem v oddelku tkalnice in konfekciji.
- Ob kraju pa so bili informirani o nagrajevanju s strokovnega kolegijskega.
- Odobrili so še eno službeno potovanje v Turčijo.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

- Da se razpis za prosto delovno mesto vodje proizvodnje razveljavi, v smislu čl. 24 TZDR, ker nihče od kandidatov v celoti ne izpolnjuje razpisanih pogojev: Direktorja podjetja pa se zadolži, da predmetno zadevo strokovno prouči in predloži OMR-ju najustrežnejšo organizacijsko rešitev.

— Sprejeli sklep, da ostane delovno mesto »administratorja« v uvozno-izvojni službi, nezasedeno, na delovno mesto inokorespondenta pa se sprejme še eno sodelavko.

— Delovno mesto komercialnega zastopnika za področje Hrvatske, s sedežem v Zagrebu, se

razpiše v »Vjesniku«.

— Za vodjo izmene v oddelku filtrov se imenuje tov. Franca Jamška.

— Bili mnenja, da se kolektiv informira o potrebi po kemijskem kontrolorju v kontrolni službi in vabi sodelavce, ki izpolnjujejo za to določene pogoje in čutijo veselje do opravljanja tega dela, da se prijavijo v tajništvo.

Hkrati pa se zadolži direktorja da čimprej reši organizacijsko vprašanje kontrolne službe.

— V upravni odbor sklada za študentske in posojila se imenuje tov. Kerč Olgo.

— Rešili vlogi tov. Drčarju, da se mu preneha delovno razmerje in mu omogočijo povratek v podjetje po opravljanju profesionalne funkcije sekretariata OK ZMS, po določilih, kot jih dovoljuje 133 čl. temeljnega zakona.

— Pionirskemu odredu Osnovne šole Josip Broz Tito Domžale, dodeli din 100,00 za zlati žebelček.

— Zavrnili prošnjo Gradbenemu odboru za asfaltiranje ceste Brdo — Lukovica, ker nimamo sredstev za take namene.

— Sprejeli sklep, da se tov. Drčar Marti stroški šolanja na 1-letni stenodaktilografski šoli v šolskem letu 1970/71 ne povrnejo.

— Stanovanjski problem tov. Globočnik Cvete naj se čimprej reši, seveda v mejah možnosti.

— Tov. Flisa Rudija se ne sprejme v ponovno redno delovno razmerje.

— Krajevni organizaciji ZVVI Mengeš se prošnja ne reši ugodno, z ozirom na to, da odvajamo sredstva za take namene po samoupravnem sporazumu Skupščini občine Domžale, kamor naj se tudi obrnejo.

— Člani odbora za medsebojna razmerja bodo zasedli v prvi polovici od 12. do 5. v mesecu in drugi polovici od 26. do 29. v mesecu.

C. T.

Izdaja T O S A M A Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Rezka Demšar, Milan Drčar — tehnični urednik, Franc Kerč, Franc Kosirnik, Toni Laznik dipl. oec, Marjan Merkužič, Albina Miš — blagajnik, Miro Pavlič — fotoreporter, Jelka Premru, Ani Rožič, Ciril Zarnik in Feliks Vodlan — odgovorni urednik.

Tiska: Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna.

Naklada: 900 izvodov.

Kadrovske vesti

Od 12. 4. do 11. 5. 1973

Rojstni dan praznujejo v:

KONFEKCIJI:

19. 4. Miloška Dolinar, 21. 4. Francka Gostinčar, 24. 4. Danica Gregorin, 2. 5. Marija Hribar, 15. 4. Marinka Judež, 16. 4. Angelca Kočar, 26. 4. Kati Mlakar, 18. 4. Ivanka Milič, 6. 5. Francka Poznič, 17. 4. Cveta Peterc, 24. 4. Darinka Stojc, 25. 4. Pavla Urbanija, 27. 4. Ivanka Vrečar, 18. 4. Tončka Žebalc, 18. 4. Reginca Pavlič, 5. 5. Nada Galič, 6. 5. Stanka Prašnikar, 28. 4. Ljuba Ganič.

MIKALNICI:

26. 4. Stane Merkužič, 20. 4. Ana Flis, 22. 4. Milena Gregorin, 4. 5. Danica Kern, 24. 4. Rezka Kovič, 26. 4. Francka Moneta, 8. 5. Ivanka Rems, 7. 5. Joži Stupica, 4. 5. Ančka Šramelj, 10. 5. Angelca Grošelj.

BELILNICI:

4. 5. Rajko Đurašević, 4. 5. Jaka Kovač, 16. 4. Slavka Paštebar, 28. 4. Ivanka Križnik, 22. 4. Slavko Klopčič, 26. 4. Stane Merkužič.

FILTRI:

24. 4. Stane Rožič, 26. 4. Ivanka Cirar, 3. 5. Radmila Đurašević, 16. 4. Draga Kovač, 18. 4. Majda Narobe, 16. 4. Marinka Prašnikar, 21. 4. Majda Trlen, 24. 4. Jelka Volčini, 28. 4. Kati Keršič.

TKALNICI OVOJEV:

27. 4. Boris Frankovič, 16. 4. Ani Ganič, 6. 5. Ivanka Svetlin, 26. 4. Pavla Belcician, 27. 4. Pepca Gostič, 23. 4. Helena Sajovic, 18. 4. Regina Urankar, 15. 4. Helena Gotar, 12. 4. Marija Gabrič, 1. 5. Ančka Švigelj.

AVTOMATSKI:

3. 5. Janko Kovač, 16. 4. Ivan Lavrič Veronika, Šorn Jelislava,

Pestotnik, 15. 4. Danica Kuhar, 3. 5. Ivanka Cerar.

PRIPRAVLJALNICI:

7. 5. Hinko Modlic, 4. 5. Ljubica Šelja, 18. 4. Angelca Tepež, 24. 4. Ivanka Cerar, 30. 4. Ivanka Urbanija, 7. 5. Marija Tošič.

UPRAVI:

9. 5. Ivanka Brodar, 10. 5. Elica Vrenjak;

KOMERCIALI:

1. 5. Jože Keršič, 20. 4. Stane Kramberger, 3. 5. Rajko Močnik, 18. 4. Franc Pevec, 30. 4. Leona Sarc, 22. 4. Janez Babnik oec.

ANALIZNOPLANSKEM SEK-TORJU:

10. 5. Stanka Ristič.

RAČUNOVODSTVU:

7. 5. Milena Vrenjak

POMOŽNIH OBRATIH:

28. 4. Jože Cerar, 13. 4. Jože Kotnik, 6. 5. Danica Marinček.

RODILI SO SE:

Pirc Marinki in Brankotu — hči. Luthar Nežki — sin. Povžun Jožici — sin. Domitrovič Ivanki — sin. Kovač Dragici in Marjanu — sin.

POROČILI STA SE:

Martinič Nuša — BRECELNIK Orahovak Pavla — IGLIČ

Vsem iskreno čestitamo!

V tem času so se zaposlili v:

MIKALNICI:

Mohar Ljuba, Marinšek Justina,

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE Št. 3

Tokrat je poslalo svoje rešitve 24 reševalcev. Zrebanje treh nagradencev je bilo v avtomatski tkalnici I. nagrada: IVAN DROLČ ml. II. nagrada: STANKA RISTIČ III. nagrada: EKA SIARD

Kovič Antonija

KONFEKCIJI:

Veit Nuška, Vrtar Marija, Volkar Marija

BELILNICI:

Volčini Janez

KOMERCIALI:

Sedeljšak Franc

TKALNICI OVOJEV:

Brdajs Srečo

PRI FILTRI:

Novak Zdravko, Vidmar Jože

V UPRAVI:

Novak Marija

Odšli iz podjetja:

Flis Rudi, Novak Zdravko, Dekleva Ani, Drčar Milan, Marinšek Justina.

V pokoj:

Podlipnik Ivanka

Vatka Votek in Filip Filter

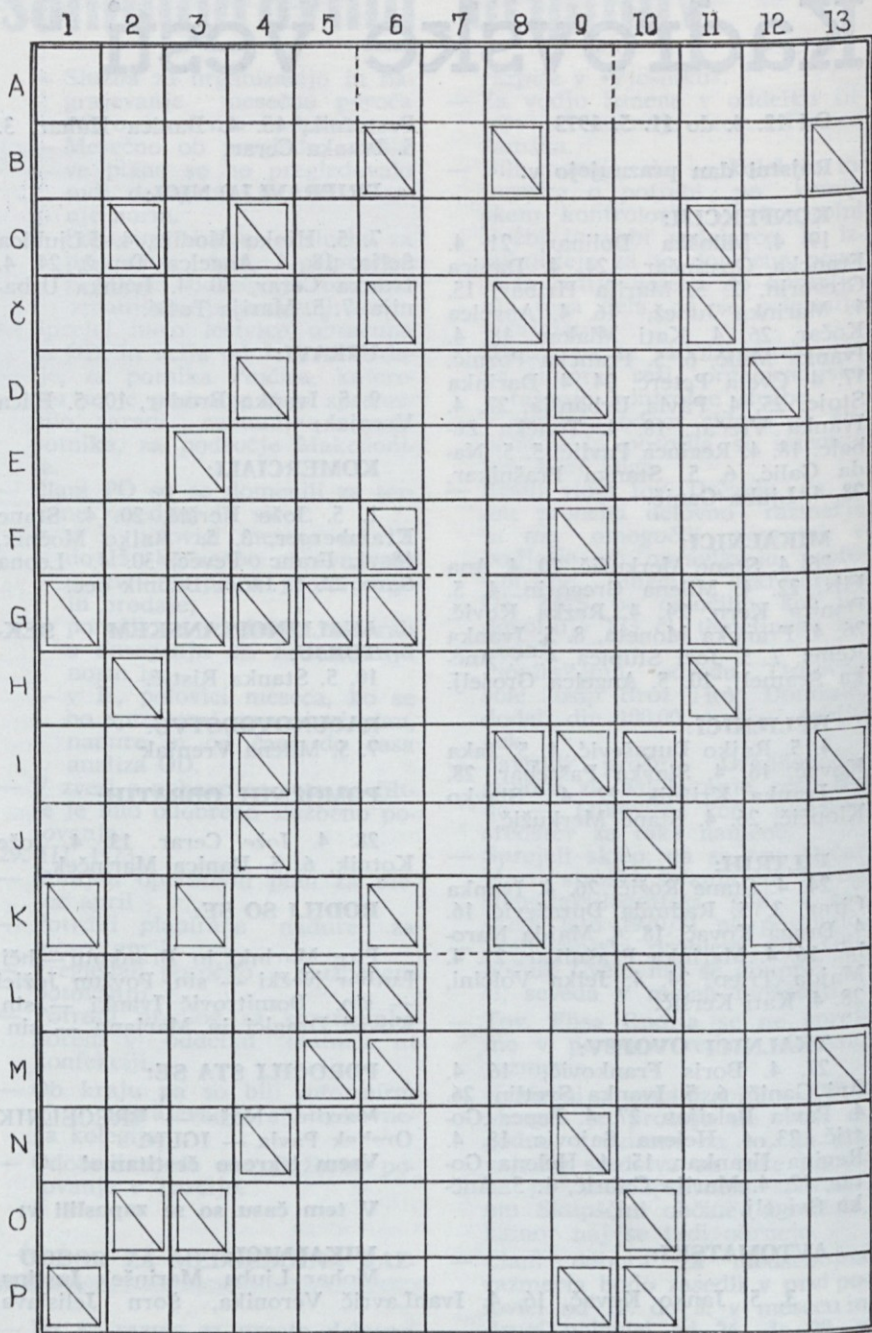
Nagradna križanka

Vodoravno:

- A-1 Voditelj, po katerem se imenuje naša šola, katere otvoritev je bila 23. 6. 1972
 B-1 Vrsta vina
 C-5 Država v Afriki
 Č-1 Moško ime
 D-1 Človek, ki je preživel vesoljni potop
 D-10 Vrsta težkih kamionov
 E-1 Kranj
 F-1 Vrsta višnje
 G-7 Izraelska voditeljica
 H-1 Dolž. mera (meter)
 I-1 Žensko ime
 J-1 Hus
 K-2 Utežna mera (tona)
 K-9 Pogan
 L-1 Čebelji samec
 M-1 Igralka Kravanja
 N-1 Glas pri uspavanju
 O-4 Primorsko mesto
 P-2 Občina, v kateri je bila 23. 6. otvoritev nove šole
 P-10 Del voza
 B-9 Morske rastline
 C-12 Središče vrtenja
 Č-9 Centralni komite
 D-13 Mera za tekočine
 E-4 Obod
 F-7 Časopisna založba
 G-12 Silicij
 H-3 Glavno mesto Finske
 I-5 Spis
 J-5 Sij
 K-4 Kratici avtorja Visoške kronike
 K-13 Kem. znak za kisik
 L-7 Vrsta hrasta
 M-7 Ime indijske voditeljice
 N-5 Indijski politik
 O-11 Kraj pri Domžalah
 Č-12 Samo
 D-5 Primorska reka
 E-10 Težke sanje
 F-10 Tuje žensko ime
 H-12 Alferd Einstein
 I-11 6. in 13. črka
 J-11 Gaj
 L-11 Osebni zaimsek
 N-10 Vodja, poglavar

Navpično:

- 1-A Soproga našega voditelja
 1-L Ozek kos blaga
 5-A Evropska država
 3-A Očesna tekočina
 4-A Ivan Lesjak
 4-O Gubec Matija
 5-A Država, katero je letos obiskal tov. Tito
 5-H Imetje
 6-D Olga Vrabčič
 6-N Grška boginja
 7-A Priimek, in ime ilegalno ime našega politika, ki je otvoril novo šolo 23. 6. 1972

- 8-D Hud strup
 9-A Priimek zdravnika, po katerem se imenuje Zdravstveni dom Domžale
 9-G Izvršni komite
 1-H Ilegalno ime partizanskega slikarja Klemenčiča
 2-Č Določena količina dela
 3-H Orientalsko gostišče
 4-E Oranje
 5-N Vrsta kače
 6-H Nordijski izraz za smuči
 8-L Najslabše šolske ocene
 9-J Angleška dolžinska mera
 2-I Kemični element
 3-L Elle-

- 4-K Rina
 10-A Naprave za merjenje pritiska
 11-A Kraj pri Ljubljani
 11-I Kraj v Ameriki (v Arkansasu)
 12-A Tovarna eteričnih olj
 12-L Napitek
 13-C Etiopski suveren, ki je bil pri nas junija 1972
 13-J iBvša angleška kolonija v Afriki
 13-N Ena in druga
 10-M Ivan Kocbek
 11-D Tonovska lestvica
 12-F Črtalo

Sestavila O. KERČ